לגיד הנשה במחובר ורבנן יממשקה

ישראל ימן המותר לישראל ורבי מידי דהוה

אחלב ודם ורבגן יסצותן בכך שאני אמר

רב הונא יגיד הנשה של עולה חולצו לתפוח

אמר רב חסדא מרי דיכי מי כתיב על כן

לא יאכל המובח יעל כן לא יאכלו בני

ישראל כתיב ורב הונא ממשקה ישראל מן

המותר לישראל מיתיבי גיד הנשה של

שלמים מכבדו לאמה ושל עולה מעלהו מאי

לאו מעלהו ומקטירו לא מעלהו וחולצו

ומאחר שחולצו למה מעלהו משום שנאמר

ברבהו נא לפחתך תניא כוותיה דרב

הונא גיד הנשה של שלמים מכבדו לאמה

ושל עולה חולצו לתפוח תנן התם יתפוח

היה באמצע המזבח פעמים היה עליו כשלש

מאות כור אמר רבא גוזמא יהשקו את

התמיד בכום של זהב אמר רבא גוזמא

אמר רבי אמי דברה תורה לשון ייהואי דברו

נביאים לשון הואי דברו חכמים לשון הואי

דברו חכמים לשון הואי הא דאמרן דברה

תורה לשון הואי בערים גדולות ובצורות

בשמים דברו נביאים לשון הואי זותבקע

הארץ לקולםי יאמר ר' יצחק בר נחמני

אמר שמואל בשלשה מקומות דברו חכמים

לשון הואי אלו הן תפוח גפן ופרוכת תפוח

הא דאמרן סגפן דתנן גפן של זהב היתה

עומדת על פתחו של היכל ומודלה על גבי

כלונסות וכל מי שהיה מתנדב גרגיר או

ה: ו.], ג) תמיד כח:, ד) שם כט. ל., ה) ול"ל

בתמיד וכ״ה בערוך ערך

הבאי עי' תי"ט נדרים פ"ג

מ"ב], ו) [בפסוק בקולס], ו) [חמיד כט. ע"ש], ה) ג"ו שם מדות לו. [פ"ג מ"ח],

ט) תמיד כט: שקלים פ״ח מ״ה, י) [ל״ל דלא],

כ) [תוספתא רפ"ו] פסחים

פג:, () גם זה שם, מ) [דף מח.], () נ"א הכשר, ם) ל"ל

לתפוח, ע) [עי' יעב"ד], ב) בס"א: כל, ל) [דף כט.],

תורה אור השלם

ו. ושה אחת מן הצאן

מן הַפָּאתיִם מִמַּשְׁקַה שְׂרָאֵל לְמִנְּחָה וּלְעִוֹלְה

הבאי בכל העמוד כך

גוומא וכ"א ברש"י

מ) ופחחים מה מנחות ה ו. תמורה כט.], ב) [מנח

ממשקה ישראל. מקרא הוא בספר יחזקאל שה אחד מן הלאן מן המאתים ממשקה ישראל ולענין קרבנות ונסכיהם כתיב ומפרשינן ליה בפסחים בפרק אלו עוברין מו המותר לישראל אבל גיד הנשה לא וכי רבי הרא פרשו דהיתירא רבי ולא מחוברין דאיסורא: מידי דהוה

אחלב ודם. דאסורין לאכול וקרבים לגבוה וכי כתיב מן המותר לישראל למעוטי טרפה אבל מין י הבשר קרב כולו: מצותן בכך. חלב ודם הוא עיקר הקרבן: חוללו ס (מן התפוח). חוללו מן הירך ומשליכו לתפוח. לבור האפר שבאמלע המזבח שהיו גורפין האפר תמיד ולוברין שם וכשהוא רבה מוליאין אותו לחוץ והוא נקרא תפוח כדלקתן בשמעתין: מרי דיכי. בעל שמועה זו הבין דבריך וכי נאמר לא יאכל המזבח: שלמים. שהירך נאכל ואינו מלוה לשורפו משום נותר דכי לאכילה כתיב כדכתיב (ויקרא יט) יאכל והנותר ישרף. וקשה לי ירך של שלמים למה נחתך בעזרה והלא נאכל גרסינן שהן נאכלין בעזרה אי נמי משום חזה ושוק של כהנים והגיד בתוכו ורוב אכילתן ודירתן בעורהש ולשכותיהם ששם היו ישנים נקט נמי שלמים: מעלהו. עם הירך כמות שהיא שלמה ואח"כ חולצו בראש המובח שגנאי הוא להביא ירך מפורעת למזבח משום הקריבהו נא לפחתך: כשלש מאות כור. דשן שלם לבור גדול שמסלקין לו מן הלדדין קרי תפוח וכן גבי יקב במסכת ע"ז (דף נה:) דורכין עם העובד כוכבים בגת ואע"ג שנוטל בידו ונותן לתפוח: גוומה. מילתה לשלש מאות כור: השקו את התמיד. להפשיט: גוומא. דלאו כום של זהב דווקא: לשון הואי. לשון הדיוט שאינו מדקדק בדבריו ומוליא בפיו דבר שחינו ולח שיתכון לשקר חלח לח דק: בשמים. אלמא לא דק. וכן ותבקע הארץ דאדוניה דנראה מקול ההמון כאילו היא נבקעת אשטורנ" בלע"ו: בשלשה מקומות כו'. אבל כום של זהב דתמיד דווקה הוה דחין עניות במקום עשירות: גפן. כמין גפן היה עשוי שקורין טרייל״א שמודלה על הכלונסות: שלש מחום להנים. גחמא: נירין. ליל"ש: כ"ד חוטין. מקראי ילפינן במסכת יומא בפרק בא לו כהן גדול (דף עא:) שחוטה כפול עשרים וארבעה: ארכה

מ' ורחבה עשרים. ארכה לגובהו

חולד הגיד ומכבדו לאמה שבעזרה כתיב שרפה בנותר בדבר הראויה בכל העיר וגראה בעיני דחטאת ואשם בעלמא ולאו דווקא דמעולם לא הגיע כשבאין לשוחטו משקין אותו והוא נוח

לווא ביי דים שמוכרו למו דוקא. נ"ב דודאי מתחלתו הוכרו כן פרש"י בפסחים דף פג:

לעזי רש"י

אשטורנ"ר [אישטורני"ר]. להזדעזע. על כלונסים. ליצי"ש. נירים. [שושפיציי"ר]. לחשוד,

מן המותר לישראל מו המותר לאכילת ישראל הבא קרבן (תמורה כט.) מן המותר למשקה ישראל יבי**או נסכיס** (תוחוח ה.) יכיסו נסכים (חנוחות ה.) כל קרבנותיהם יהיו משקה הראוי לישראל, כל עיקר הסעודה קרויה על שם המשקה, כלותר האכילה השתיה המותר לישראל (יחזקאל מה טו). דעת תורה. כדמפרש (לקמן לא.) הירך המיומנת שבירך (פסחים פג:). דעת נוטה. כלומר מסתברא הכי (שם).

של שלמים מכבדו לאמה. פירש נקונטרס דגרסינן חטאת ואשם משום דשלמים נאכלים בכל העיר ומה טיבו בעזרה ונראה משום דשוק וחזה ניתן לכהנים ששם גיד הנשה שהשוק הוא ברגל

מתנותיהת בנוזרה א"נ בשלמית של כהנים שכל קדשיהם היו רגילין לאכול בעורה: בשלשה מקומות דברו חבמים לשון הואי. אנל ההיא דתמיד (דף ל.) קסבר דאין זה הואי כדמפרש במסכת תמידט משום שחין

שלש מאות כחנים ממבילין אותה. וא"ת דאמר סוף פ"ק דבינה (דף יד:) מפני מה אמרו וילון טמא מפני שהשמש מתחמם כנגדו והאי פרוכת ליכא למיחש שיתחממו כנגדו דאסור ליהנות ממנו ואמאי מטבילין אותה וליכא למימר דכיון שנארגה היו מטבילין אותה כדאמר בפ' חומר בקדש (חגיגה דף כג.) דכלים הנגמרים בטהרה לריכיו טבילה לקדש דהתם לא מיירי אלא בכלים המקבלין טומאה דמשום חומר החדש החמירו להטבילן כאילו נטמאו אבל פרוכת דלא מקבל טומאה לא ועוד דבמסכת שקלים בפרק כל הרוקין (דף יב:) משמע בהדיא דפרוכת מקבל טומאה דתנן פרוכת שנטמא באב הטומאה מטבילין אותה בחוץ נטמא בולד הטומאה מטבילין אוחה בפנים וי"ל דמקבל טומאה לפי שהוא אהל כדאמר בפרק קמא דסוכה (דף ו:) וסכות על הארון דכייף ליה מיכף עילויה דארון ומיהו יש ספרים דגרסי בפרק קמא דבילה (דף יד:) מפני מה וילון אסור וכן גרסינן בהלכות גדולות פירוש מפני מה

אשכול מביא ותולה בה אמר רבי אלעזר ברבי צדוק מעשה היה ונמנו עליה שלש מאות כהנים לפנותה פרוכת דתנן ∞רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון הסגן יפרוכת עוביה מפח ועל שבעים ושנים נירים נארגת ועל כל נימה ונימה עשרים וארבעה חומין ארכה ארבעים באמה ורחבה עשרים באמה ומשמונים ושתי רבוא נעשת ושתים עושים בשנה ושלש מאות כהנים ממבילין אותה: בירך של ימין ובירך של שמאל: מתניתין ילא כרבי יהודה ידתניא רבי יהודה אומר אינו נוהג' אלא באחת והדעת מכרעת את של ימין איבעיא להו מיפשט פשיטא ליה לרבי יהודה ומאי דעת דעת תורה או דלמא ספוקי מספקא ליה ומאי דעת דעת נומה לית"ש העצמות והגידים והנותר ישרפו לששה עשר והוינן בה הני גידי מאי עבידתייהו אי גידי בשר ליכלינהו ואי דאייתור היינו נותר אלא גידי צואר אי לאו בשר נינהו לישדינהו ואמר רב חסדא לא נצרכא אלא לגיד הנשה ואליבא דרבי יהודה דאמר אינו נוהג אלא באחת אי אמרת בשלמא ספוקי מספקא ליה שפיר אלא אי אמרת מיפשט פשיטא ליה דהיתירא ליכליה דאיסורא לשדייה אמר רב איקא בר חגינא לעולם אימא לך מיפשם פשימא ליה והכא במאי עסקינן כשהוכרו ולבסוף נתערבו

של פתח אולם ורחבה לרחבו שפתח האולם גובהו מ' ורחבו כ' ופרוכת פרוסה נגדו ללניעות בעלמא כך שמעתי. ול"נ שאף פרוכת הדביר כך מדתו רחבו לרחבו של היכל שהוא כ׳ אמה וגבהו לגבהו מן העלייה ועד הרלפה: ומשמונים ושהים ריבוא. חוטין. לישנא אחרינא ריבות נערות העוסקות בה: ושלש מאות כהנים מטבילין אותה. כשהיא נטמאת והיינו לשון הואי דלא בעי כולי האי: והדעת מכרעת. לקמיה בעי לה: מפשט פשיטא ליה. של ימין: דעם סורה. כדיליף לקמיה: דעם נוטה. לשון ספק אבל נראה במקצת שושפינשי"ר. דסתם הנאבק עם חבירו כשהוא נותן ימינו לשמאל חבירו וחובקו ידו מגעת מאחוריו עד ירך ימינו: העלמות והגידין. של פסח או בשר הנותר ממנו: ישרפו לששה עשר. ולא בחמשה עשר דקיימא לן (שבת דף כד:) אין שורפין קדשים ביום טוב. והנך עלמות כשיש בהן מוח קאמר ומפני ששמשו את הנותר דמוח הוי כבשר ולפיכך טעונין שריפה כנותר עלמו אבל דלאו בר אכילה אין טעון שריפה דכתיב לא חוחירו וגו' נשמות יבן כל דקרינן ביה לא תוחירו קרינן ביה תשרפו ואידך לא: גידי בשר. כל גידין הרכין הנפשטים בבשר: וליכלינהו. בלילי פסח ולמה מוחירן: ואי בדאיקרי ואיסור. הא תנא ליה נותר: אלא גידי לואר. דקשין כעלמות ודרכן לשיירן על כרחו ואורחא דתנא למתנינהו באנפי נפשייהו כעלמות: לשדינהו. לאשפה כיון דלאו בשר נינהו: ואמר רב חסדא גרסינן: ואליבא דר' יהודה. דמספקא ליה הי אסור והי שרי והלכך על כרחיה משייר להו ותרוייהו בעי שריפה לכל חד וחד מספקינן ליה בהיתירא והוי נותר שפיר משום הכי בעי לשיורינהו ולמשרפינהו: **שהוכרו. (6)** לאו דווקא: **נהערבו.** שאין יודעין איזה ניטל מן הימין ואיזה מן השמאל:

א מיי׳ פ״ו מהלכום

מהלכות ב מיי פ״ז מהלכות כלי המקדש הלי טו: כלי המקדש הלי טו: ב מייי פייש מהלכות פסולי המוקדשין הלי

רבינו גרשום כי איצטריך קרא לגיד הנשה במחובר. שמותר להקטיר: ורבנן ההוא לא . מצית אמרת כו' ממשקה ישראל כתב ביחזקאל מן . הצאז מז המאחים ממשכה הצאן ולא מן הפלגס בן שנה וחצי זהו פלגס לשון פלג לא כבש ולא איל טאתים. שתי מאות] בבור יי ולי אלא בינתים מן המאתים ממותר (שתי שנשתיירו בבו י לערלה שבטלה במאתים ממשקה ישראל הביאו נסכים ממשקה ישראל ממותר לישראל ה"ג אין . ראוי להקטיר אלא ממותר אחלב ודם. כלומר שאין מותר לישראל ואעפ״כ מקטיר: חולצו לתפוח. רשן שהיה נאסף ע"ג . המזבח והיה עליו עגול כלומר נחל קטן שהיה לשם והולך לנחל קדרון: מעלהו ע"ג המזבח. משום שנאמר הקריבהו נא לפחתך. כלומר שלא המזבח: השקו את התמיד כו'. כלומר קודם שחיטתו שיהא נוח להפשיט: דברו נביאים לשון הואי ויטלו כל הטח אחריו ותבקע האדמה תחתיהם: כלונסות. טֵירְיֵיש: וכל מי שמתנדב עלה. כלומר עלה של זהב: גרגר. גְרַנִיש. של זהב: מעשה היה ומשמונים ושתים ריבות. פ״ה בתולות מטבילין אותה גוזמא: אי אמרת בשלמא ספוקי אי אמרת בשלמא א אמור בשימא ספוק מספקא ליה. כלומר מש״ה לא אכיל ולא שדי ליה: הכא במאי עסקינן כשהוכרו ולבסוף נתערבו . לא שדי ליה שהוכרו גידי דהיתר ומשום הכי לא שדי אכיל להו שנתערבו עם : גידי דאיסורא

:עניות במקום עשירות אסור לעשות וילון מכלאים:

ולא ביד כדתגן לקמן בהזרוע (דף קלד:) והם היו רגילין לאכול לא איצטריך קרא לרבויי כי איצטריך קרא

ולשלמים לכפר עליהם נאם אדני אלהים: יְאָם אֲוֹ נְיָ אֵלוּיִם: יחזקאל מה טו 2. עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנְּשָׁה אֲשֶׁר עַל כַּף הַיְּרֵךְּ עַד היום הזה כי נגע בכף ָיֶרֶךְ יַעַקֹב בְּגִיד הַנְּשָׁה: בראשית לב לג בראשית לב לג 1. וְכִי תַגִּשׁוּן עָוַיר לִּוְבֹּחַ

יַּיְבְיּ יִּבְּיִּלְיִּגְיִּי יִּנְבְּיִּ אֵין רֶע וְבִי תַגִּישׁוּ פָּפֵּחַ וְחֹלֶה אֵין רֶע הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפֶּחָתֶךְ הֲיִרְצְךְּ אוֹ הַיִּשָּׂא פָנֶיךְ אָמַר יִיָ צְבָאוֹת: מלאכי אַ ח 4. אָנָה אֲנַחִנוּ עֹלִים אחינו המסו את לבבנו לֵאמר עם גְּדוֹל עַרִים ממנו ַּנְבֶּיה בְּשְׁמְיִם וְגַם בְּנֵי עָנָקִים רָאִינוּ שָׁם: עָנָקִים רָאִינוּ שָׁם:

. דברים א כח 5. וַיַּעֵלוּ כָל הָעָם אַחֲרָיו וְהָעָם מְחַלְּלִים בַּחֲלִלִים וּשְמַחִים שִׁמְחָה גְּדוֹלְה וַתְּבָּקַע הָאָרֶץ בְּקוֹלְם: מלכים א א

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה שהוכרו לאו

מוסף רש"י